

**A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
KORMÁNYA**

T/8975.

sámú

törvényjavaslat

az Európai Közösséget létrehozó szerződésnek az áruk szabad áramlását biztosító rendelkezéseihez kapcsolódó kölcsönös elismerés alkalmazásáról

Előadó:

**Dr. Bárándy Péter
igazságügy-miniszter**

Budapest, 2004. február

2004. évi .... törvény

az Európai Közösséget létrehozó szerződésnek az áruk szabad áramlását biztosító rendelkezéseihez kapcsolódó kölcsönös elismerés alkalmazásáról

Az Országgyűlés az Európai Közösséget létrehozó szerződésben, illetve az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban foglalt kötelezettségekkel összhangban, az európai közösségi jog által nem harmonizált területeken az áruk szabad áramlásának biztosítása érdekében a következő törvényt alkotja:

1. §

E törvény alkalmazásában

a) áru: az Európai Közösséget létrehozó szerződés (a továbbiakban: EK-Szerződés) 28. cikkének hatálya alá eső dolog, így különösen minden olyan dolog, amelynek értéke pénzben kifejezhető, és amely kereskedelmi forgalom tárgyát képezheti;

b) kényszerítő követelmény: az Európai Bíróság által az EK-Szerződés 28. cikke alkalmazásában ilyenként elismert érdek, így különösen a közérkölc, a közrend, a közbiztonság, az emberi egészség és élet védelme, az állatok és növények egészségének és életének védelme, a művészi, történelmi vagy régészeti értéket képviselő nemzeti kincsek védelme, a szellemi és kereskedelmi tulajdon védelme, a fogyasztók védelme, a környezet védelme, az adóügyi ellenőrzés hatékonyságának biztosítása, a kereskedelmi ügyletek

tisztességességének biztosítása, a média sokszínűségének biztosítása, a kultúra védelme, a munkakörülmények javítása;

c) technikai jellegű előírás: valamely áru jellemzőire, így különösen összetételére, külső megjelenésére, csomagolására, megjelölésére, megfelelőségének tanúsítására vonatkozó olyan előírás, amelynek való megfelelés az áru behozatalának, forgalomba hozatalának, forgalmazásának, használatának feltételét képezi;

d) ügyfél: az, aki a 2. §-ban foglalt rendelkezésre valamely eljárásban jogot, illetve kötelezettség alóli mentesülést kíván alapítani.

2. §

(1) Az e törvény mellékletében felsorolt jogszabályokban meghatározott technikai jellegű előírásoknak nem kell megfelelniük azoknak az áruknak, amelyeket

a) az Európai Unió valamely tagállamában vagy Törökországban állítottak elő és/vagy hoztak forgalomba, vagy

b) az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban (a továbbiakban: EGT-megállapodás) részes valamely EFTA-államban állítottak elő,

az ott irányadó előírásoknak megfelelően, feltéve, hogy az irányadó előírások a mellékletben szereplő, az adott árura vonatkozó jogszabályban foglalt technikai jellegű előírás által érvényesíteni kívánt kényszerítő követelmény tekintetében egyenértékű védelmet nyújtanak.

(2) Ha a védelem egyenértékűsége az adott árura vonatkozó jogszabályban foglalt technikai jellegű előírásoknak csak egy része tekintetében állapítható meg, az árunak meg kell felelnie a fennmaradó technikai jellegű előírásoknak.

(3) Az (1) és (2) bekezdés alkalmazásának van helye olyan jogszabályban foglalt technikai jellegű előírásoknak való megfelelés tekintetében is, melyet e törvény melléklete nem tartalmaz, feltéve, hogy az érintett technikai jellegű előírás vonatkozásában európai közösségi jogszabály nem valósít meg harmonizációt.

3. §

(1) A törvény mellékletében foglalt, illetve a 2. § (3) bekezdése szerinti jogszabályok alkalmazására irányadó eljárási rendelkezéseket a 2. § hatálya alá eső esetekben is alkalmazni kell, a (2)-(6) bekezdésben foglalt eltérésekkel, illetve kiegészítésekkel.

(2) A hatóság az eljárása során az adott jogszabály technikai jellegű előírásainak való megfelelés helyett csak a 2. § (1) bekezdésében említett védelem egyenértékűségét köteles vizsgálni illetve értékelni, és erről köteles határozni.

(3) Az egyenértékűség megállapíthatósága érdekében az Európai Unió tagállama, Törökország, illetve az EGT-megállapodásban részes EFTA-állam érintett előírásait az ügyfél

köteles az eljáró hatóság rendelkezésére bocsátani; az eljáró hatóság – amennyiben szükséges – előírhatja magyar nyelvű fordítás csatolását is.

(4) Az ügyfél köteles bizonyítani azt, hogy az áru a (3) bekezdésben említett előírásoknak megfelel, feltéve, hogy az érintett magyar technikai jellegű előírásnak való megfelelést is neki kellene bizonyítania az adott eljárásban. Ha az előírást kibocsátó államban irányadó eljárásban az áru megfelelőségét már megállapították, a bizonyítási kötelezettség teljesítéséhez elegendő az ebben az eljárásban kibocsátott, a megfelelőséget megállapító okirat rendelkezésre bocsátása. Az eljáró hatóság – amennyiben szükséges – előírhatja magyar nyelvű fordítás csatolását is. Ha ilyen okirat nem áll rendelkezésre, de az áru megfelelőségének megállapíthatósága céljából az előírást kibocsátó államban az ott előírt módon vizsgálatokat végeztek el, ezek eredménye a magyar hatóság eljárásában felhasználható.

(5) Ha az egyenértékűség nem állapítható meg, az eljáró hatóság az érintett jogszabálynak való meg nem felelés esetére meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazza, kivéve, ha a 2. § (2) bekezdésének alkalmazásával az áru jogszabálynak való megfelelése megállapítható.

(6) Ha az eljáró hatóság az Európai Unió tagállama, Törökország, illetve az EGT-megállapodásban részes EFTA-állam valamely előírása tekintetében a védelem egyenértékűségét megállapította, az erről szóló tájékoztatást – amennyiben ilyennel rendelkezik – internetes honlapján közzéteszi.

4. §

(1) E törvény a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződés kihirdetéséről szóló törvény hatálybalépésének napján lép hatályba.

(2) E törvény a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykerében, a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban az EK-Szerződés 28. cikkével összeegyeztethető rendelkezéseket tartalmaz.

1. 1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról
2. 49/1998. (III. 27.) Korm. rendelet a nemesfémtermékek és termékek vizsgálatáról és hitelesítéséről
3. 155/2003. (X. 1.) Korm. rendelet a polgári célú pirotechnikai tevékenységek felügyeletéről
4. 27/1997. (IV. 10.) BM rendelet a tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítvány beszerzésére vonatkozó szabályokról
5. 31/2001. (XII. 19.) BM rendelet a tűzoltási, műszaki mentési és az ezekhez kapcsolódó tűzvédelmi technika alkalmazhatóságának részletes szabályairól
6. 74/1999. (XII. 25.) EüM rendelet a természetes gyógtényezőkről
7. 8/2001. (I. 26.) FVM rendelet a terméknövelő anyagok engedélyezéséről, tárolásáról, forgalmazásáról és felhasználásáról (a rendeletnek a közösségi joggal nem harmonizált rendelkezései)
8. 28/2003. (V. 8.) GKM rendelet a vasúti járművek üzembe helyezésének engedélyezéséről és időszakos vizsgálatáról
9. 78/2003. (XI. 27.) GKM rendelet a játszótéri eszközök biztonságosságáról
10. 6/1993. (V. 12.) IKM rendelet a gázüzemű járművek üzemanyagellátó berendezéseiről
11. 11/1994. (III. 25.) IKM rendelet az éghető folyadékok és olvadékok tárolótartályairól
12. 14/1994. (V. 27.) IKM rendelet a mutatóanyag berendezések időszakos műszaki vizsgáztatási rendjéről
13. 8/1984. (VII. 1.) IpM rendelet egyes villamosági termékek ellenőrzéséről és minősítéséről
14. 4/1975. (X. 11.) NIM rendelet az acetilén-gáz-fejlesztő készülékek biztonsági szabályzata hatálybalépítéséről
15. 25/1991. (X. 16.) PM rendelet az egyes szerencsejátékok engedélyezésével, lebonyolításával és ellenőrzésével kapcsolatos feladatok végrehajtásáról

Indokolás az Európai Közösséget létrehozó szerződésnek az áruk szabad áramlását biztosító rendelkezéseivel kapcsolódó kölcsönös elismerés alkalmazásáról szóló törvényjavaslathoz

Általános indokolás

Magyarország a csatlakozásra való felkészülés jegyében vállalta, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozás időpontjára jogszabályba foglalja a kölcsönös elismerés elvét az áruk szabad áramlását biztosítandó.

A kölcsönös elismerés elve az EK-Szerződésben kifejezetten nem szerepel, mivel az Európai Bíróság joggyakorlatában alakult ki.

Az esetjog alapját az ún. Cassis de Dijon ügyben hozott ítélet képezi. Ebben az ítéletben az Európai Bíróságnak a Római Szerződés 28. cikkét egy olyan német jogi rendelkezés alapján kellett értelmeznie, amely minimális alkoholtartalmat írt elő alkoholtartalmú italok forgalmazásához. Mivel az import korlátozását nem indokolta semmilyen, a pénzügyi felügyelet hatékonyságával, a közegészség védelmével, a kereskedelmi ügyletek tisztaságával, a fogyasztók védelmével kapcsolatos kényszerítő követelmény, a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy alkoholtartalmú italokat bármely tagállamban forgalomba lehet hozni, feltéve, hogy jogszerűen állították elő és hozták forgalomba egy másik tagállamban.

A Bizottság 1980-ban közleményt bocsátott ki a Cassis de Dijon ügyben hozott ítélet értelmezéséről. A közlemény szerint amennyiben egy áru megfelelően és kielégítően biztosítja az importáló tagállam által hozott szabályok céljainak elérését, az importáló tagállam nem indokolhatja az áru forgalomba hozatalának tilalmát azzal, hogy e célt másképp éri el, mint ahogy az a hazai árukra elő van írva.

A Bíróság későbbi esetjogában a kölcsönös elismerés elvét az ítéletekben állandóan visszatérő formulában kristályosította ki. E szerint „a jogszabályok harmonizációja hiányában, a más tagállamokból jövő, ott jogszerűen gyártott és forgalmazott áruk mozgásának azon akadályai, amelyek az ilyen áruk számára előírt követelményeket meghatározó szabályok következményei, a 28. cikkben tiltott korlátozással egyenértékű intézkedést jelentenek, még akkor is, ha e szabályok minden árura megkülönböztetés nélkül vonatkoznak. Kivétel ez alól, ha az intézkedés alkalmazását olyan közérdekű cél igazolhatja, amely elsőbbséget élvez az áruk szabad mozgásával szemben.”

A Bizottság a 83/189/EGK irányelv hatályba lépése után ún. kölcsönös elismerési klauzula belefoglalását kezdte szorgalmazni az olyan tagállami jogszabályokba, amelyek technikai vagy minőségi követelményeket állapítanak meg egyes termékek forgalmazásához. A klauzula célja a kölcsönös elismerés elvének közvetlen megjelenítése a jogszabályban. Az ún. *fois gras* ügyben a Bíróság éppen azért marasztalta el Franciaországot, mert az a Bizottság előzetes ellenzése ellenére úgy léptetett hatályba egy jogszabályt, hogy nem foglalt bele kölcsönös elismerési klauzulát, s ezáltal megsértette a Római Szerződés 28. cikkét.

A Bizottság 1999-ben kiadott közleményében azt fogalmazta meg, hogy a *fois gras* ügyben hozott ítélet kötelezővé tette a kölcsönös elismerési klauzula belefoglalását a tagállamok jogszabályaiba. A Bizottság szerint minden tagállam maga dönti el, hogy milyen formát választ a kölcsönös elismerési klauzula megjelenítésére.

Az EK-Szerződés 28. cikke szerint a tagállamok között tiltott minden, az importra vonatkozó mennyiségi korlátozás, illetve azzal egyenlő hatású bármely intézkedés. A 30. cikk sorolja fel azokat az okokat, melyek alapján el lehet térni a 28. cikkben foglaltaktól, vagyis a másik tagállamból érkező import korlátozható. A 28. cikkben foglalt tilalom kiterjed azokra a tagállami intézkedésekre (jogszabályokra) is, melyek nem diszkriminatívak, azaz a belföldi árukra is éppúgy vonatkoznak. Az ilyen nem diszkriminatív intézkedések azonban megengedettek az Európai Bíróság gyakorlata szerint, ha fontos közérdeket szolgálnak, annak védelméhez mindenképpen szükségesek, s arányosak is, vagyis az elérni kívánt cél kevésbé korlátozó hatású intézkedéssel nem érhető el. Az Európai Bíróság azokat a fontos közérdekeket, melyeknek a 28. cikk érvényesülését korlátozó hatását elismeri, kényszerítő követelményeknek (*mandatory requirements*) nevezi. Ilyen például a közérdekeltség, a közrend, a közbiztonság, az emberi egészség és élet védelme, az állatok és növények egészségének és életének védelme, a művészi, történelmi vagy régészeti értéket képviselő nemzeti kincsek védelme, a szellemi és kereskedelmi tulajdon védelme, a fogyasztók védelme, a környezet védelme, a költségvetési ellenőrzési rendszer hatékonyságának biztosítása, a kereskedelmi ügyletek tisztességességének biztosítása, a média sokszínűségének biztosítása, a kultúra védelme, a munkakörülmények javítása. E lista, amely egyrészt felöleli a 30. cikkben foglalt érdekeket, másrészt az Európai Bíróság joggyakorlatában elismert érdekeket tartalmazza, nem kimerítő, bővítése az Európai Bíróság hatásköre.

Tipikusan a 28. cikk szerinti korlátozó intézkedésnek minősülnek azok a technikai jellegű szabályok, melyek valamely áru jellemzőire, így például az áru összetételére, külső megjelenésére, csomagolására, megjelölésére, megfelelőségének tanúsítására vonatkoznak, s amelyeknek való megfelelés az áru behozatalának, forgalomba hozatalának, forgalmazásának, használatának feltételét képezi. (Fontos megjegyezni, hogy a *Keck* esetben hozott ítélet (C-267-268/91) értelmében az értékesítési feltételekre, vagyis nem magára az árura vonatkozó, nem diszkriminatív tagállami szabályok kívül esnek a 28. cikk alkalmazási körén.) Az ilyen szabályok tekintetében mondta ki az Európai Bíróság a kölcsönös elismerés elvét, vagyis azt, hogy az egyik tagállam nem korlátozhatja a valamely másik tagállamban jogszerűen előállított és/vagy forgalomba hozott (a Bíróság „az előállított és forgalomba hozott” árukra mondta ki a tételt, a Bizottság következetes álláspontja szerint ez helyesen úgy értendő, hogy „előállított és/vagy forgalomba hozott”) termék bekerülését saját piacára azért, mert a termék nem felel meg saját technikai jellegű szabályainak. Tehát el kell ismerni az exportáló tagállam joga szerinti jogszerűségét az árunak, feltéve, hogy az a jogszabály, melyen az áru jogszerűsége alapul, a releváns (vagyis az importáló tagállam technikai jellegű szabályozása által védeni kívánt) kényszerítő követelmény tekintetében azonos szintű védelmet biztosít. (Ha nincs olyan, az Európai Bíróság által elismert kényszerítő követelmény, amely az importáló tagállam technikai szabályait legitimálná, akkor a kölcsönös elismerés elvének alkalmazása nem jön szóba, mivel a kérdéses jogszabály a 28. cikkbe ütközik, vagyis hatályon kívül helyezendő.)

Értelemszerűen a kölcsönös elismerés elve csak olyan technikai jellegű szabályozás tekintetében alkalmazható, ahol közösségi szinten a normák harmonizációja nem valósult meg, hiszen ha a szabályok egységesítettek, akkor minden tagállamban ugyanazoknak a feltételeknek a teljesítése szükséges az áru jogszerűségéhez. A kölcsönös elismerés elve kimondásának célja éppen az volt, hogy a lehetséges mértékben lebontsa azokat az akadályokat az áruk szabad áramlásának útjából, melyek a közösségi szinten nem harmonizált területeken a tagállami szabályok különbözőségéből adódtak (negatív harmonizáció).

A kölcsönös elismerés elvének jogszabályban való megjelenítése a jogbiztonság szempontjából szükséges, ugyanis sem a közösségi jog, sem a belső jog jogbiztonsági követelményeivel nem lenne megfelelő összhangban az, ha a kölcsönös elismerés szabályát az érintett konkrét jogszabályainkat alkalmazó hatóságok illetve ügyfelek úgy lennének kötelesek érvényesíteni az adott jogszabály rendelkezései ellenében, hogy az a tételes jogban nem jelenik meg.

A törvényjavaslat a kölcsönös elismerési klauzulát egy önálló törvénybe foglalja, s ennek melléklete tartalmazza a kölcsönös elismerés elve által érintett jogszabályok listáját. Az önálló törvényben történő szabályozás indoka egyrészt az, hogy ez az alapvető elv kellően hangsúlyos formában jelenjen meg jogrendszerünkben, másrészt fontos cél az egységesség biztosítása, vagyis mind az elv hatálya alá tartozó korábbi, mind a jövőben elfogadandó jogszabályaink körében egységes módon célszerű az elismerési szabályt kialakítani.

Részletes indokolás

Az 1. §-hoz

A törvényjavaslat 1. §-a a törvényjavaslat alkalmazása szempontjából szükséges fogalom-meghatározásokról rendelkezik. A fogalmak meghatározására egyrészt a jogbiztonság követelményének biztosítása, másrészt a normaszöveg átláthatósága, értelmezhetősége miatt van szükség.

Az *a)* pont az áru fogalmát határozza meg. A definíció visszautal az EK-Szerződés 28. cikkére, mivel maga a kölcsönös elismerés elve szorosan kapcsolódik a 28. cikkhez. Ebből következik az is, hogy a magyar jogalkotó önálló áru-fogalmat nem alkothat, csak a 28. cikk alkalmazására (s ezáltal az Európai Bíróság joggyakorlatára) utalva határozhatja meg a törvényjavaslat tárgyi hatálya alá tartozó árukört. Ez magában hordja azt a lehetőséget is, hogy az Európai Bíróság jogértelmezésének változása esetén változzon a törvényjavaslat hatálya alá tartozó dolgok köre.

A *b)* pont a kényszerítő követelmények fogalmát adja meg. Itt szintén fontos kiemelni, hogy a definíció az Európai Bíróság joggyakorlatát veszi alapul, illetve ahhoz igazodik, nyitva hagyva az esetleges változások lehetőségét. Kényszerítő követelmények alatt azokat a jogilag védett érdekeket kell érteni, amelyek alapján az áru behozatala, forgalomba hozatala, forgalmazása, használata korlátozható, illetve bizonyos előírásokhoz köthető. A definícióban felsorolt védett jogi érdekeket az Európai Bíróság határozta meg az EK-Szerződés 28. cikke alkalmazásához kapcsolódó joggyakorlata során.

Az *a)-b)* pontok tehát csak utaló jellegű szabályok, felsorolásuk csak példálózó, ennek ellenére a megjelenítésük a jogalkalmazók érdekeit szolgálja.

A *c)* pont a technikai jellegű előírás fogalmát határozza meg. Természetesen e felsorolás is csak példálózó jellegű lehet. Indokolt továbbá hangsúlyozni, hogy a magyar jogszabályok technikai jellegű előírásait kell a fogalom alatt érteni. A „technikai jellegű előírás” kifejezés autonóm definíciót kap a törvényjavaslatban, amelytől eltérhet a más jogszabályokban esetleg előforduló „technikai” illetve „technikai előírás” kifejezéseknek tulajdonítandó értelmezés.

A *d)* pont az ügyfél fogalmát adja meg. A törvényjavaslat alkalmazásában ügyfélnek az tekinthető, aki valamely eljárásban a 2. §-ban foglalt kölcsönös elismerési klauzulára jogot, vagy kötelezettség alóli mentesülést kíván alapítani.

A 2. §-hoz

A törvényjavaslat 2. §-a tartalmazza magát a kölcsönös elismerési klauzulát.

A kölcsönös elismerés elvéből következően a technikai jellegű előírások rendelkezései nem jelenthetik az áruk szabad áramlásának korlátját. Ezt a törvényjavaslatban meghatározott kölcsönös elismerési klauzula negatív megközelítéssel éri el, vagyis a technikai jellegű előírások rendelkezéseinek hatálya alól kiveszi azokat az árukat, amelyeket az Európai Unió valamely tagállamában vagy Törökországban állítottak elő és/vagy hoztak forgalomba, illetve amelyeket az EGT-megállapodásban részes valamely EFTA-államban állítottak elő.

Az Európai Unió tagállamai mellett szükséges megjelölni a Törökországban előállított és/vagy forgalomba hozott árukat, továbbá az EGT-megállapodásban részes valamely EFTA-államban előállított árukat is, az alábbi indokok miatt.

A Törökországban előállított és/vagy forgalomba hozott áruk figyelembe vételét az indokolja, hogy az EK-Törökország Társulási Tanácsnak a vámunió záró szakaszának megvalósításáról szóló 1995. december 22-i 1/95 számú határozata 5-7. cikkei értelmében fel kell számolni az Európai Unió és Törökország között minden vámjellegű intézkedést, továbbá ugyanezen határozat 66. cikke szerint az 5-7. cikkeket az Európai Bíróság ítéleteivel összhangban kell értelmezni. Ebből következően az Európai Bíróságnak az EK-Szerződés 28. és 30. cikkei alkalmazása vonatkozásában kialakított elveit alkalmazni kell mind a tagállamok, mind Törökország vonatkozásában. Mivel a kölcsönös elismerés elve ilyen jogelvnek tekinthető, azt alkalmazni kell Törökország vonatkozásában is.

Az EGT-megállapodásban részes valamely EFTA-állam vonatkozásában azért csupán az ott előállított árukra kell alkalmazni a kölcsönös elismerési klauzulát, mivel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás 8. cikkének (2) bekezdése szerint a Megállapodás meghatározott cikkeit, így az áruk szabad áramlása korlátait eltörlő 10-15. cikkeket is csak a Megállapodásban részes államokból származó árukra lehet alkalmazni. Ily módon az ott forgalomba hozott (de nem ott előállított) árukra nem terjed ki a kölcsönös elismerés elve.

Az elismerés alkalmazása nem feltétel nélküli. Ahhoz, hogy az Európai Unió valamely tagállamában vagy Törökországban előállított és/vagy forgalomba hozott, illetve az EGT-megállapodásban részes valamely EFTA-államban előállított árura ne kelljen alkalmazni a technikai jellegű előírások rendelkezéseit, kettős feltételrendszer teljesítése szükséges.

Egyrészt az ilyen áru meg kell feleljen az előállítás, illetve a forgalomba hozatal szerinti állam irányadó előírásainak. Ennek hiányában ugyanis nem lenne igazolható, hogy az áru valóban biztosítja a hazai szabályozásban szereplővel egyenértékű védelmet. Az Európai Unió tagállama, Törökország, illetve az EGT-megállapodásban részes EFTA-állam „előírásai” kifejezés értelemszerűen felöleli a szabványokat is.

Másrészt szükséges az is, hogy az előállítás, illetve forgalomba hozatal helye szerinti állam előírásai a hazai technikai jellegű előírás által érvényesíteni kívánt kényszerítő követelmény tekintetében valóban azonos védelmet nyújtsanak. A védelemnek tehát a hazai technikai jellegű előírásban foglalttal egyenértékűnek kell lennie. Az egyenértékűség hiányában nem lenne igazolható a hazai technikai jellegű előírás alkalmazása alóli kivétel.

A 2. § (2) bekezdése egyértelművé teszi, ha a védelem egyenértékűsége csak a magyar jogszabályban foglalt technikai jellegű előírások egy része tekintetében állapítható meg, a fennmaradó technikai jellegű előírásoknak meg kell felelnie az árunak. (Például egy áru vonatkozásában a magyar technikai jellegű előírások egy része az áru biztonságosságát szolgálja, másik részük környezetvédelmi szempontokat érvényesít. Ha a külföldi árura irányadó külföldi előírások csak a biztonságosságra vonatkoznak, a magyar környezetvédelmi célú technikai jellegű előírások az ilyen árura is alkalmazandók maradnak.)

A 2. § (3) bekezdése kiterjeszti a kölcsönös elismerési klauzula alkalmazási körét az olyan jogszabályokra, amelyek nem szerepelnek a törvényjavaslat mellékletében, ugyanakkor technikai jellegű előírást tartalmaznak. További feltétel, hogy az ilyen jogszabályok ne harmonizált területre vonatkozzanak, azaz olyan kérdéseket szabályozzanak, amelyek vonatkozásában nincs másodlagos közösségi jogszabály. Itt érdemes megjegyezni, hogy a 2. § (1) bekezdése esetén azért nem szükséges kimondani, hogy a nem harmonizált területekre vonatkozó jogszabályokról van szó, mivel a törvényjavaslat melléklete eleve csak ilyen jogszabályokat tartalmaz, illetve azon jogszabályok esetében, amelyek részben harmonizált szabályozást is tartalmaznak, ennek ténye külön feltüntetésre került. A tekintetben, hogy melyik hazai jogszabály tekinthető olyannak, amely a közösségi joggal való harmonizációt valósít meg, a jogszabályok jogharmonizációs záradéka nyújt eligazítást. A részben harmonizált, részben nem harmonizált jogszabályok esetében a 2. § (3) bekezdése csak a nem harmonizált rész tekintetében alkalmazandó.

A kölcsönös elismerési klauzula alkalmazási körének ily módon történő kiterjesztését az indokolja, hogy a törvényjavaslat megalkotását és a kölcsönös elismerés elve kapcsán érintett jogszabályok meghatározását követően is elfogadásra kerülhetnek olyan jogszabályok, amelyek kapcsán indokolt lehet a kölcsönös elismerési klauzula alkalmazása. Ezen jogszabályok megalkotása során e törvényjavaslat rendelkezéseire kell majd figyelemmel lenni, sőt elegendő lehet az új jogszabályban csupán utalni e törvényjavaslatra, a tételes rendelkezések megisméltlése nélkül. Nem zárható ki végül az sem, hogy valamely korábbi jogszabályunk tekintetében is csak utóbb derül fény arra, hogy az olyan sajátos típusú technikai jellegű előírást tartalmaz, melynek az áruk szabad mozgására gyakorolt hatása e törvényjavaslat előkészítése során nem volt felismerhető, arra csak egy konkrét ügy mutatott rá. Ezekben az esetekben szintén lehetőség lesz a kölcsönös elismerés szabályának alkalmazására.

A jogszabályelőkészítő tárcák kötelessége, hogy a jövőben a kölcsönös elismerés hatálya alá eső területeken kidolgozott jogszabály-tervezetek tekintetében gondoskodjanak arról, hogy az adott jogszabály-tervezet álljon összhangban e törvénnyel, vagyis a kölcsönös elismerés szabálya – legalább az e törvényjavaslatra való utalás formájában – érvényesüljön a kérdéses jogszabály-tervezetekben.

A kölcsönös elismerés elvét alkalmazni kell az ún. minimum-harmonizációt megvalósító irányelvek esetében is. Ahol egy közösségi irányelv ún. minimum-harmonizációt valósít meg, vagyis az irányelvben előírt minimum-követelményeknél a tagállamok szigorúbb rendelkezéseket is elfogadhatnak, e szigorúbb követelmények nem harmonizált területnek tekintendők. A magyar jogszabálynak az irányelvi minimumhoz képest többlet követelményeket előíró rendelkezései tekintetében tehát helye van a kölcsönös elismerés elve alkalmazásának.

A 3. §-hoz

A törvényjavaslat 3. §-a a kölcsönös elismerési klauzula alkalmazása kapcsán felmerülő eljárási kérdéseket szabályozza. A mellékletben felsorolt jogszabályokban meghatározott technikai jellegű előírásokat a hatáskörrel rendelkező és illetékes magyar hatóságok érvényesítik. Az eljáró hatóságot és eljárásrendet vagy az adott előírás, vagy egy „háttér-jogszabály” határozza meg. Az alkalmazott eljárás vagy piacfelügyeleti típusú, vagy előzetes engedélyezést előíró. Hangsúlyozandó, hogy a kölcsönös elismerés elve önmagában nem követeli meg azt, hogy ahol előzetes engedélyeztetést írunk elő a belföldi árukra, ott a kölcsönös elismerési szabály hatálya alá eső áruk esetében csak utólagos, piacfelügyeleti kontrollt alkalmazzunk. Minden esetben tehát ugyanolyan típusú eljárás hatálya alá esik a kölcsönös elismerési szabály alá tartozó importált áru, mint a hasonló belföldi áru. A különbség csak abban van, hogy a magyar technikai jellegű előírásoknak nem kell megfelelnie az elismerés alá eső árunak. (Megjegyzendő, hogy az előzetes engedélyezés kötelezővé tétele már önmagában alkalmas lehet a 28. cikk megsértésére, de ha nem diszkriminatív, továbbá szükséges és arányos, akkor valamely kényszerítő követelmény alapján igazolható. Diszkriminatív viszont az, ha a behozatal engedélyköteles, de a belföldi forgalmazás nem.)

A törvényjavaslat meghatározza azokat az eltéréseket, amelyeket az elismerés alá eső áruk esetében az eljárásban alkalmazni kell.

Az eljáró hatóságoknak eljárásuk során nem a magyar technikai jellegű előírásnak való megfelelést kell vizsgálniuk, hanem arról kell dönteniük, hogy az előállítás, illetve forgalomba hozatal helye szerinti állam előírása a hazai technikai jellegű előírással azonos szintű védelmet nyújt-e a kényszerítő követelmények tekintetében. Az egyenértékűség ugyanis előfeltétele a kölcsönös elismerés elve alkalmazásának. Ehhez viszont az eljáró hatóságnak kell döntenie az egyenértékűségről.

Ahhoz, hogy az eljáró hatóság el tudja dönteni, fennáll-e az egyenértékűség, meg kell vizsgálnia az Európai Unió tagállamának, Törökországnak, illetve az EGT-megállapodásban részes EFTA-államnak azon előírását, amelyre hivatkozással az ügyfél az áru jogszerűségét állítja. A magyar hatóságnak hivatalból nem állnak rendelkezésére más államok előírásai, ezért az érintett előírásokat az ügyfél köteles csatolni. Ez nem okozhat az ügyfél számára különösebb nehézséget, mivel az általa forgalomba hozni kívánt árunak meg kell felelnie ezen előírásoknak, így ismernie kell ezeket. Mivel az érintett előírások nem magyar nyelven íródtak, az eljárás nyelve azonban magyar, indokolt, hogy amennyiben szükséges, a magyar nyelvű fordítást az eljáró hatóság kérésére az ügyfél bocsássa a hatóság rendelkezésére. A fordításnak nem kell hivatalosnak lennie.

Az egyenértékűség megállapítása során nem az érintett magyar, illetve külföldi előírások szövegszerű összevetése szükséges, hanem az előírások összessége által biztosítani kívánt védelmet kell összehasonlítani.

A törvényjavaslat azért használja az előírás kifejezést, mert az exportáló ország előírásai alatt a nem kifejezett jogszabályi formában megjelenő követelményeket is érteni kell, ha az adott országban az áruknak az ilyen előírásoknak kell megfelelniük (pl. szabványok, helyes gyakorlatra vonatkozó iránymutatások).

Az egyenértékűség megállapítása érdekében akkor kell az ügyfélnek bizonyítania azt, hogy az áru valóban megfelel az általa megjelölt előírásoknak, ha a belföldi ügyfeleknek is maguknak kell bizonyítaniuk a magyar technikai jellegű előírásnak való tényleges megfelelést. Erre a viszonylagosságra azért van szükség, mert a különféle eljárásokban különféle bizonyítási kötelezettsége van az ügyfélnek: a kérelmes eljárásokban a kérelem megalapozása az ő feladata, míg az ellenőrzési eljárásokban inkább a hatóságra hárul a jogellenesség bizonyítása. A bizonyítási kötelezettség tekintetében is egyenlő elbánásban kell tehát részesíteni az elismerési szabály alá tartozó ügyfeleket. Befolyásolja a bizonyítást az is, hogy a saját áruja vonatkozásában az ügyfél rendelkezik a megfelelő információkkal.

Abban az esetben viszont, ha az előállítás, illetve forgalomba hozatal helye szerinti államban lefolytatott eljárás keretében már megvizsgálták és megállapították az áru megfelelőségét, nem szükséges a bizonyítást lefolytatni. Indokolatlan ugyanis a bizonyítási eljárás megismétlése – célszerű, hogy a más állam hatóságai által lefolytatott eljárások eredményeit a magyar hatóságok elfogadják. Ebben az esetben kötelezettségének úgy tehet eleget az ügyfél, hogy a hatóság rendelkezésére bocsátja a külföldi hatóság által kibocsátott, a megfelelőséget megállapító okiratot. Indokolt hangsúlyozni, hogy okirat alatt érteni kell minden olyan döntést, amit hatóság eljárása során hozott. Az okirat magyar nyelvű fordításának csatolása a fentebb említett okokra tekintettel indokolt lehet, természetesen csak akkor, ha a fordítás csatolását a hatóság szükségesnek tartja. Ha az előállítás, illetve forgalomba hozatal helye szerinti államban lefolytatott eljárásban nem bocsátottak ki okiratot (mert az nem szükséges), akkor is indokolt az előírt és el is végzett vizsgálatok eredményét figyelembe venni.

Az ügyfél által rendelkezésre bocsátott előírások, és az azoknak való megfelelőség igazolását követően az egyenértékűségről az eljáró hatóság dönt. Ha az egyenértékűség fennáll, a hatóság pozitív döntést hoz (pl. az engedélyt megadja, megállapítja, hogy az áru a jogszabályoknak megfelelő). Ha az egyenértékűség nem állapítható meg, akkor a kölcsönös elismerés elve sem alkalmazható. Ez esetben az irányadó hazai jogszabályoknak a technikai jellegű előírásoknak való meg nem felelés esetére előírt jogkövetkezményeit kell alkalmazni (pl. kérelem elutasítása, bírságolás, forgalmazás megtiltása). Amennyiben az egyenértékűség csak részben nem állapítható meg, vagy csak bizonyos feltételek tekintetében nem teljesül, akkor a törvényjavaslat 2. § (2) bekezdésének értelmében az eljáró hatóság az egyenértékűség biztosítása érdekében részben a hazai jogszabályok előírásait alkalmazza, részben a kölcsönös elismerés elvét. A hatóság döntését az ügyféllel közli, aki a döntés ellen az irányadó szabályok szerinti jogorvoslattal élhet.

A nyilvánosság biztosítása, és a későbbi jogalkalmazás megkönnyítése indokolja, hogy amennyiben az Európai Unió valamely tagállama, Törökország vagy az EGT-megállapodásban részes valamely EFTA-állam egy adott előírása tekintetében az eljáró hatóság megállapítja, hogy az egyenértékű védelmet nyújt valamely magyar jogszabály

technikai jellegű előírásaival, akkor ezt a tényt hozza nyilvánosságra. Fontos hangsúlyozni, hogy ez a hatóság részéről csupán tájékoztatás az egyenértékűség megállapításáról, nem a konkrét ügyben született határozatot kell közzétenni, s a tájékoztatásnak nincs normatív ereje. Tekintve, hogy a kölcsönös elismerés elve által érintett jogszabályok alkalmazása kapcsán eljáró hatóságok túlnyomó többsége rendelkezik saját internetes honlappal, célszerű és indokolt, hogy az ilyen közleményeket honlapjukon tegyék közzé. Ez a kötelezettség természetesen csak abban az esetben áll fenn, ha az eljáró hatóság valóban rendelkezik saját honlappal.

A 4. §-hoz

A 4. § (1) bekezdése a törvényjavaslat hatálybalépéséről rendelkezik. A hatálybalépés időpontjaként a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződés hatálybalépésének napját indokolt megjelölni, tekintve, hogy a kölcsönös elismerés elve az Európai Közösség joganyagának részét képezi, s az EK-Szerződés 28. cikkének előírásait is közvetlen hatállyal ettől az időponttól kezdve kell alkalmazni.

A 4. § (2) bekezdése jogharmonizációs záradék formájában utal a törvényjavaslatnak az EK-Szerződés 28. cikkével való összhangjára.

A Törvényjavaslat mellékletéhez

A törvényjavaslat mellékletében felsorolt jogszabályok a következő típusú korlátozásokat tartalmazzák:

1. **1996. évi XXXI. törvény** a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról: a törvény engedélyezési rendszert állít fel a tűzvédelmi termékek vonatkozásában.
2. **49/1998. (III. 27.) Korm. rendelet** a nemesfémtermékek és termékek vizsgálatáról és hitelesítéséről: a rendelet a nemesfém tárgyak vonatkozásában engedélyezést ír elő a forgalomba hozatal tekintetében.
3. **155/2003. (X. 1.) Korm. rendelet** a polgári célú pirotechnikai tevékenységek felügyeletéről: a kormányrendelet pirotechnikai tevékenység folytatásához, pirotechnikai eszköznek külföldről történő behozatalához engedély beszerzését írja elő, ami mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősül.
4. **27/1997. (IV. 10.) BM rendelet** a tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítvány beszerzésére vonatkozó szabályokról: a külföldön kiállított tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítvány a rendelet szerint csak annak honosítását, vagy a kijelölt tanúsító szervezet ellenőrzését követően fogadható el.
5. **31/2001. (XII. 19.) BM rendelet** a tűzoltási, műszaki mentési és az ezekhez kapcsolódó tűzvédelmi technika alkalmazhatóságának részletes szabályairól: a rendelet külön jogszabályban meghatározott szakhatósági engedélyt, hozzájárulást ír elő tűzvédelmi technika rendszeresítéséhez.

6. **74/1999. (XII. 25.) EüM rendelet** a természetes gyógytényezőkről: a rendelet a palackozott gyógyvíz Magyarországon történő forgalomba hozatalát az Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóság engedélyéhez köti, ami mennyiségi korlátozással azonos hatású korlátozásnak minősül.

7. **8/2001. (I. 26.) FVM rendelet** a termésknövelő anyagok engedélyezéséről, tárolásáról, forgalmazásáról és felhasználásáról: a rendelet a hatálya alá tartozó termésknövelő anyagok forgalomba hozatalát engedélyhez köti. Mivel a termésknövelő anyagok közül csupán a műtrágya vonatkozásában létezik harmonizált közösségi jogi szabályozás, a többi termésknövelő anyag esetében indokolt a kölcsönös elismerés elvének alkalmazása.

8. **28/2003. (V. 8.) GKM rendelet** a vasúti járművek üzembe helyezésének engedélyezéséről és időszakos vizsgálatáról: a rendelet vasúti jármű üzemeltetéséhez típusengedélyt ír elő, ami mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősül.

9. **78/2003. (XI. 27.) GKM rendelet** a játszótéri eszközök biztonságosságáról: a rendelet a játszótéri eszközök forgalomba hozatalát a biztonságossági követelményeknek való megfeleléstől teszi függővé.

10. **6/1993. (V. 12.) IKM rendelet** a gázüzemű járművek üzemanyagellátó berendezéseiről: a rendelet gyártási és behozatali típusengedélyt ír elő a hatálya alá tartozó áruk vonatkozásában, s ez mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősül.

11. **11/1994. (III. 25.) IKM rendelet** az éghető folyadékok és olvadékok tárolótartályairól: a rendelet a hatálya alá tartozó áruk gyártását és külföldről történő behozatalát jóváhagyáshoz köti, ami mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősül.

12. **14/1994. (V. 27.) IKM rendelet** a mutatóványos berendezések időszakos műszaki vizsgáztatási rendjéről: a mutatóványos berendezést a rendelet szerint első üzembe helyezése előtt vizsgálat céljából be kell mutatni, s ez az áruk szabad áramlása korlátozását jelentheti.

13. **8/1984. (VII. 1.) IpM rendelet** egyes villamossági termékek ellenőrzéséről és minősítéséről: a rendelet a hatálya alá tartozó áruk forgalomba hozatalát és külföldről történő behozatalát típusvizsgálathoz és tanúsításhoz köti, ami mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősül.

14. **4/1975. (X. 11.) NIM rendelet** az acetiléngáz-fejlesztő készülékek biztonsági szabályzata hatálybaléptetéséről: a rendelet az acetiléngáz-fejlesztő készülékek vonatkozásában gyártási és biztonságtechnikai behozatali engedélyt ír elő, ami mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősül.

15. **25/1991. (X. 16.) PM rendelet** az egyes szerencsejátékok engedélyezésével, lebonyolításával és ellenőrzésével kapcsolatos feladatok végrehajtásáról: a rendelet a hatálya alá tartozó áruk vonatkozásában a forgalmazásához és a külföldről történő behozatalhoz előzetes engedélyt ír elő, ami mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősül.

E lista értelemszerűen nem tartalmazza az EK-Szerződés 30. cikke alá tartozó megengedett kivételeken alapuló jogszabályainkat, mivel azok esetében a kölcsönös elismerés alkalmazása nem merül föl.